

Két part között

Urbán János

A folyó túlsó partjáról rőzsével megrakott csónak indult útnak. Nyugat felől száguldó szélrohamok borzolták a folyót. Erre felé az ilyen fajta szelek mindig esőt hoznak. Télen pedig olyan havazást, hogy jaj annak, akit a puszták világában ér utól. A víz most is erősen tarajosodott és szinte pillanatról pillanatra nőttek a hullámok.

A csónakban egy öreg, borostás arcú apó ült, mellette cseperedő gyerkóc. Az öreg megérezte a készülő őszi vihart és a rőzsekévéket két oldalra rakta, a kis emberkéből csak a sapkája hegye látszott ki. Ő maga úgy helyezkedett el, hogy mindkét oldaláról márthatott az evezővel. Ismerte már a folyót, tudta, hogy ha szépen, kiméletesen bánnak a hullámokkal, akkor ha kissé meghintáztatják is a csónakot, nem bántják. Azt tartotta, hogy bolond ember az, aki erősebb akar lenni az elemi erőknél. Most is kimérten, szinte minden hullám futást előre megérezve mozgatta karjait. Kémlelte a távot, és csak néha pillantott a gyerekre, aki ott ült, látszólag nyugodtan, a fészkeében. Mikor a gyerekre siklott az öreg tekintete, arra gondolt, hogy talán jó is ez a kis viharocska, hadd edződjék a gyerkóc. Mert, csak gyerkóc volt a neve az unokának, aki, ha tehette, mindig elszőkött otthonról az öregapjával. Nyáron át minden nap megjárták az utat odaát. Egy darabka homoki földjük volt. Megtermett abba dinnye, paprika, kukorica, meg minden, ami a konyhára kellett, még a piacra is jutott. Szőlő- és gyümölcséréskor csalogatni sem kellett a gyerkócöt, mert hamarabb elindult otthonról bárkinél. A késő őszben pedig, mikor már a téli fűtéshez szükséges rőzsét, a földecske utolsó ajándékát vitték haza, apó hívta a gyerkócöt beszélgető társnak, hogy jobban teljék az idő.

Mert szoktak ők beszélgetni is. Nem mindig ilyen bolondos ez a

folyó, hogy többet kell az evezőlapátra bámulni, mint a gyerkőcre. — De azért nincs hiba, nincsen — morzsolgatta gondolatait az öreg. — Nincs hiba, nincs bizon, miért is lenne. No nézd csak, hogy tolakszik ez a hullám. . . Űgy ni szépen, most átsiklasz alattunk, megnyalod a csónakot és azután elmész hullámocska arra le délnek, ahol talán nem jár ilyenkor átkelő ember. Így küldözgette az egyre erősödő hullámokat a csónak alá az öreg, hogy azután elébe nézzen a másik víztarajnak, megismerkedjék vele és azt is tova küldje. Mentek is meg jöttek is a játszadozó vízdombok, mert hát itt nincsenek vízhegyek, csak dombok. A szél pedig mintha valakire vagy valamire nagyon megharagudott volna, csak bolondozott, fújt, fújt, de úgy annyira, mintha a nyári lustaságát most akarná helyrehozni.

A gyerkőc ráúnt a hallgatásra, azt kérdezte apótól, hogy messze van-e még a másik part. Apó szerte kémlelt a megáradt széles és hullámos folyón és csak úgy, halkán, inkább magának, mint a gyerkőcnek eldörmögte, hogy hát van még néhány hajításnyira. A gyereket hajtotta a kíváncsiság és fölállt a fészkeből. Alig nézett szét, amikor egy hirtelen szélroham levitte sapkáját a fejről. . . Kiáltott egyet és már kapott is a sapka után, amikor hirtelen megbillent a csónak, és a másik pillanatban már egy hullám úgy nyakon loccsintotta, hogy azonnyomban visszaesett a fészkebe. . . A sapka pedig, mint nyáron a dinnyehéj, úszott, úszott lefelé. . .

A váratlan esemény kimozdította egyensúlyából a csónakot, de az öreg lelkiegyensúlyát is. Hirtelen azt sem tudta, hogy a gyerekre ügyeljen-e, vagy a távolodó sapkát figyelje. A csónakot pedig hol az egyik, hol a másik hullám kapta oldalba, és inkább a víz gyors folyásával haladt, mint a part felé. A gyerkőc ugyan ott szepegett a fészekben, az öregről mégis csorgott a veríték. A leselkedő szerencsétlenség járt az eszében. Nem tudott megszabadulni a gondolatoktól, újra és újra felrémlt előtte az a kép, amikor a gyerkőc kihajolt a csónakból. Már nem beszélgetett a hullámokkal, hanem szembenézett mindegyikkel, fogcsikorgatva nyomta beléjük az evezőt. . . azt érezte, hogy szíven dőf minden hullámot, ami feléjük tart. Amikor visszahúzta az evezőt, látta, hogy milyen messze van még a part. . . A csónak mintha nem akarna partot érni, csak megy, megy lefelé, csak síklik, mintha az ördögök hajtanák. . . Már messzi elmaradt a hely, ahol ki szoktak kötni, már beértek a meredek partok alá, ahol ha ki is érnek, nem köthetnek ki, menni kell tovább a vízen, addig, amíg arra messze, lent ismét akad erdőség. . . De az még messze van. . . Addig még megszámlálhatatlan örvényen kell átsiklani a csónaknak. . . Talán jobb is, hogy nem kerültek egészen a partok alá. . . Megtörténhetett volna, hogy egy bolondos, játékos hullám, valamelyik erős sodrásban úgy oda vágja a csónakot. . . igen, jobb, hogy itt mozog a csónak. . . Igen, most így jó, de arra lejjebb már látszik a kanyarulat, ahol a szél és a felkorbácsolt víz ilyenkor szaggatja le azokat az óriási földdarabokat, amiből aztán a túloldalon hatalmas természet-teremtette gát keletkezik. . . Furcsa ez, de így van: a víz egyik helyről elhord mindent, hogy a másik oldalon béklyót rakjon önmagára. A csónak pedig csak megy, megy a kanyarulat, a part felé, ami-

ről azt mesélik, hogy valamelyik régi település maradványából domborodik a közeli síkságra... Mindenkitől távol, itt fészkelnek a partifecskek. Most is itt vannak és mintha már éreznék a rettenetes tragédiát, eszeveszetten röpködnek az öreg feje fölött, lecsapnak a lucskos, didérgő gyerkőchöz a csónakba.

Fenn a parton, a szántókon, a forgószélben keveredett szárhulladék és ballangó susog. Az öreg már nem figyel semmire, csak arra a hatalmas sárgászöld partra ott a kanyarban, ami rettenetesen közeleg... Csak birkózik az evezővel, a vízzel, azután, váratlanul, szinte egy evező mozdulásnyi idő alatt zuhogni kezd a zápor. A gyerek is megmozdul, fölül, félénken szétnéz és szinte érthetetlen hangon azt kérdezi „Hová megyünk, apó?” Az öreget váratlanul érte a kérdés, rábámult a gyerekre, szinte elfelejtette evezőjével szíven döfni a közelgő hullámot, a csónak kissé megbillent, azután lassan, szépen elsímult a víz... Az öreg mindezt nem érezte, szinte észre sem vette, hogy a hullámok elmaradnak... csak nézte, nézte a gyereket, aki feleletre várt, aki csak bámulta az ismeretlen tájat, meg az öregapja arcát. Apó pedig hangtalanul leengedte karját, az evezőt az ölébe vette és értelmetlen csodálkozással nézett a gyerkőc arcába, aztán a vízre. Gondolatai cikáztak... Mit mondhatna a gyerkőcnek? Hirtelen ismét erősen megmarkolta az evezőt és a meredek part felé tekintett, hogy messze van-e még, amikor villanásszerűen rádöbönt, hogy a csónakja lassan ring... a vihar elült... Ahogy nézte a partot, a vizet, önkéntelenül felkiáltott: „Hát ezért jöttünk erre felé, te gyerkőc!”... És odamutatott a meredek part felé, ahol a gyerek sárga, subaszórú sapkáját lágyan mozgatta a víz...

